

Το θέατρο της Επανάστασης

ΕΠΙΚΑΙΡΗ πανηγυρική έκπομπή με θέμα «Το θέατρο στον ξεσηκωμό του '21» έτοιμασε η ΕΡΤ και θα την προβάλλει μαζί με άλλες ειδικές έκπομπές στις 25 Μαρτίου. «Το θέατρο στον ξεσηκωμό του '21» του Άγγελου Παπαηλία, αναφέρεται στην επίδραση που είχε το θέατρο στον αγώνα των Έλλήνων, μέσα από τις θεατρικές παραστάσεις που έγραψαν εκείνη την εποχή Έλληνες λόγιοι παρ'αίτιον στα κέντρα του Ελληνισμού όπως ήταν η Όδησός και το Βουκουρεστί.

Στην έκπομπή μεταφέρονται τρία από τα κυριότερα και πιο άγνωστα έργα που γράφτηκαν στην περίοδο 1818-20 και παίχτηκαν από Έλληνες και Ρώσους ήθοποιους με σκοπό να ενθαρρύνουν τους προεπαναστατικούς αγώνες και τις προσπάθειες της Φιλικής Εταιρίας.

Το πρώτο έργο είναι «Η Ελλάς και ο ξένος» του Γεωργίου Λασσάνη. Πρόκειται για ένα μονόπρακτο με καθαρά συμβολικό χαρακτήρα όπου η Ελλάδα του αρχαίου πολιτισμού με το έλευθο δημοκρατικό πνεύμα παρουσιάζεται στα μάτια ενός Ρώσου φιλέλληνα περιηγητή αλυσσοδεμένη να περιγράφει τα δεινά της ζητώντας βοήθεια. Η παρουσία του Έρμη στο έργο συμβολίζει την έλπιδα του έθνους για το μεγάλο ξεσηκωμό. Παίζουν οι ήθοιοι: Άννα Γεράλη, Τάσος Βασιλείου και Κώμης Δευκαλίων.

Το δεύτερο έργο είναι ο «Τιμολέων» του Ζαμπέλιου. Πρόκειται για ένα διαλογικό κομμάτι όπου δύο αδελφία διαφορετικών πολιτικών πεποιθήσεων συζητούν για τη σκλαβωμένη πατρίδα. Ο Τιμολέων είναι ο δημοκράτης που είναι έτοιμος να προσχωρήσει στον αγώνα εναντίον του κατακτητή και που πιστεύει πως η Ελλάδα δεν έχει ανάγκη από προστάτες. Ο αδελφός του ο Τιμοφάνης αντιπροσωπεύει την άλλη παράταξη. Άνηκει στους δουλοπρεπείς εκείνους ανθρώπους που πιστεύουν πως το έθνος πρέπει να εξαρτιέται πάντα από κάποιον ισχυρό. Κοντά τους ή μητέρα τους που εδώ ο συγγραφέας τη θέλει να συμβολίζει την Ελλάδα που προσπαθεί να τους μονιάσει. Παίζουν οι ήθοιοι: Γιάννης Ραζάκης, Θέμης Κωνσταντινίδης και Μαίη Σεβαστοπούλου.

Το τρίτο έργο είναι ο «Θάνατος του Δημοσθένους» του Νικαλάου Πίκολου από το οποίο έχουν σωθεί μόνο μερικά αποσπάσματα χάρη σε μια έπιστολή του Λασσάνη προς τον Τακιατζή που δημοσίευσε το περιοδικό «Λόγιος Έρμής».

Και η γυναίκα της Δ. Μακεδονίας πρόσφερε πολλά

Η προσφορά της Δυτικομακεδόνισσας γυναίκας στον πόλεμο του '40, είναι το θέμα που κινηματογραφήθηκε από συνεργείο της ΕΡΤ για την έκπομπή «Η ΕΡΤ στη Βόρεια Ελλάδα». Στην έκπομπή μιλούν οι γυναίκες της Βουκωρίδας (σταθμός ανεφοδιασμού στον πόλεμο), Μόρφης, Άγ. Σωτήρας, Πενταλόφου, Έπακωρίου (πρώτη γραμμή), για τη συμμετοχή τους στις πρώτες μέρες του πολέμου. Μέχρι σήμερα η κήρυδα της Πίνδου ήταν η γυναίκα της Ηπείρου, ενώ αγνοήθηκε ο ρόλος της Δυτικομακεδόνισσας, που αν δεν είναι μεγαλύτερος είναι εξ ίσου σημαντικός. Έτσι το ντοκιμανταίρ που η διεύθυνση φωτογραφίας είναι του Συρένιου Δανέλη, το δεπορτάζ του Νίκου Κωσταρέλλα, ή σκηνοθεσία του Άγγελου Παπαηλία και η παραγωγή του Χρ. Χριστοδούλου, είναι η αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας.

Στο έργο περιγράφεται η περιπέτεια του ρήτορα Δημοσθένη που καταφεύγει στην Ύδρα για να γλιτώσει από τους αντιπάλους του και τελικά αυτοκτονεί για να μην αναγκασθεί να προδώσει τις ιδέες του.

Τους ρόλους ερμηνεύουν οι ήθοιοι Θωμάς Κωνσταντινίδης, Τάσος Βασιλείου και Μαίη Σεβαστοπούλου. Το οπτικό υλικό της έκπομπής είναι από σπάνιες γκαρμπούρες εποχής και έπιστολές που έχουν σωθεί και βρίσκονται δημοσιευμένες σε διάφορα περιοδικά που έβγαζαν τότε στην Ευρώπη. Η έκπομπή είναι έγχρωμη, κινηματογραφημένη, διάρκειας μιάς ώρας. Η σκηνοθεσία είναι του Άγγελου Παπαηλία, η δ/ση παραγωγής του Γιώργου Χατζηδάκη και η μουσική επίμελεια του Στέφανου Ντεκεριάδη.

19.30 Η ΕΡΤ ΣΤΗ ΒΟΡΕΙΟ ΕΛΛΑΔΑ

«Η Δυτικομακεδόνισσα»
ήρωίδα του '40»

Η επίκαιρη αυτή ταινία έγινε για να αποκατασταθεί μια αθέλητη ιστορική παρεξήγηση: Σπών Έθνικό Ξεσηκωμό του 1940 εναντίον του Ιταλού φασίστα εισβολέα, δεν όρθωσαν με ανιδιοτέλεια το ανάστημά τους μονάχα οι γυναίκες της Ηπείρου, αλλά και εκείνες της Δυτ. Μακεδονίας, ιδιαίτερα της περιοχής Βόιου Κοζάνης και της Καστοριάς. Αύτες οι γυναίκες, πριν 40 ακριβώς χρόνια, σήκωσαν στους σκληραγωγημένους από τη ζωή της αγρότισσας ώμους τους, το πιο σπουδαίο βάρος των πολεμικών μετώπων: κουβάλαγαν μέσα στο χειμώνα εφόδια στο στρατό μας, μετέφεραν τραυματίες, φιλοξενούσαν Εσσιπτιωμένους... Και όλ' αυτά σε μια περιοχή και σε μια εποχή που ο πόλεμος και η μετανάστευση είχαν «άφανισει» τους άντρες. Σήμερα οι περισσότερες Δυτικομακεδόνισσες άγνωστες ήρωίδες του '40 έχουν πεθάνει. Όσες ζούν, γερασμένες πιά, αποτελούν εκείνες τις αξέχαστες ημέρες και τη σκληρή πάντοτε ζωή τους.

Σκηνοθεσία: Άγγελος Παπαηλία.

Ρεπορτάζ: του Κοζανίτη δημοσιογράφου Νίκου Κωσταρέλλα.

Διεύθυνση παραγωγής: Κυριάκος Γεωγίου και Χρίστος Χριστοδούλου.

Φωτογραφία: Συρράκος Δανάλη.

Παραγωγή της υποδιεύθυνσης περιφερειακών σταθμών Τ)Ο της ΕΡΤ.